

Mærskbátur leysgivin

Eftir at somaliskir sjórænarar í 47 samdøgur hava hildið sleipi-bátin, Svitser Korsakov hjá A. P. Møller-Mærsk sum gísla, varð bátur og manning latin leys í morgun. Reiðarið Svitser í Ruslandi, sum A. P. Møller-Mærsk eigur, sigur, at báturin nú er á veg móti Golfinum í fylgi við hernaðarskipum. Manningin, sum telur brettska skiparan, írskan maskinmannin og fýra russar, hava tað allir gott. Somuleiðis hava familjurnar boð um leyslatingina. Báturin var á veg frá Sankt Petersburg til Sakhalin, tá hann var tikin. Sambært somalisku sjórænarunum var umhvørvisdálking orsøkin til kapranina, skrivar Politiken.

Kreppan eisini í Onglandi

Bretski tjóðarbankin, Bank of England, fylgir nú í fótasporunum hjá amerikanska FED og kemur trongda figgjarsektorinum til hjálpar. Hann spýtir í alt 5 milliardir pund (uml. 47,5 milliardir krónur) í bankasektorin í fyrstu stuttsiktaðu bjargingarroyndini í seks mánaðir, skrivar Børsen. Bankin undirstrikar samstundis, at hann, saman við hinum tjóðarbankunum, gjølla fylgja við marknaðarstöðuni.

Nokta at umvæla skaðar fyri fólk

Ósemja ímillum tryggingarfeløgini og Taks fær nú fleiri handverkarar til at nokta fyri at umvæla tryggingarskaðar fyri fólk

TRYGGINGAR

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Ein ósemja ímillum tryggingarfeløgini øðrumegin og Taks hinumegin, kann fáa álvarsligar avleiðingar fyri øll tey, sum hava síni sethús ella íbúð, tryggjaða ímóti skaða av eldi, vatni, stormi o.s.fr.

Ósemjan kann føra við sær, at tey, sum hava hús síni tryggjað, noyðast at betala munandi meiri fyri tryggingarnar í framtíðini.

Men ósemjan kann eisini føra við sær, at tað kann verða sera torført hjá teimum, sum vera fyri skaða, at fáa skaðarnar umvældar.

Og eydnast tað at fáa skaðarnar umvældar kunnu tey koma í eina stóra, figgjarliga klemmu.

Ikki galdandi

Ósemjan kemur í kjalarvørrinum á eini broyting, sum undanfarna samgonga gjørdi í mvg lógini síðsta

Tað er blivin ein so stór fløkja burtúr at umvæla tryggingarskaðar, at nógvir handverkarar hava blakað frá sær og tíma ikki at gera tryggingarskaðar, fyrr enn greiða er fingin á støðuni

summar.

Fyrr var tað so, at tá ið talan var um nýgerð ella umvæling av egnum bústaði, skuldi mvg ikki betalast av arbeiðslønini.

Men síðsta summer var lógin broytt, so at arbeiðsløn nú eisini skal gjaldast av arbeiðslønini.

Hinvegin kunnu fólk søkja Taks um at fáa endurgjaldið endurgoldið.

Men Taks tulkar lógina soleiðis, at hetta er ikki gald-

andi fyri tryggingarskaðar.

Taks heldur nevniliga, at tá ið talan er um tryggingarskaðar, skal tryggingin betala allan skaðan og altso eisini mvg av arbeiðslønunum.

Hetta mótmæla tryggingarfeløgini. Tey siga, at tað stendur ongastaðni, at mvg ikki skal verða endurgoldið fyri tryggingarskaðar.

Tey siga eisini, at tað er ikki tryggingin, sum fær ein skaða umvældan, men

tryggingartakarinn og sostatt eigur hann sjálvandi endurgjald fyri mvg av arbeiðslønini.

Tryggingarnar dýrka

Fyribils er støðan tann, at hvør stendur við sítt og nú er málið á veg ígjøgnum rættarskipanina, men tað kunnu ganga fleiri ár, áðrenn ein endalig avgerð fellur.

Feløgini siga eisini, at tey hava roknað tryggingar-

gjøldini út eftir teirri sannroynd, at mvg ikki skuldi gjaldast av arbeiðslønini.

Men verður endaliga niðurstøðan, at Taks fær viðhald í síni tulkning, verður tað sjálvandi munandi dýrari hjá tryggingini at umvæla skaðar og so er sannlíkt, at tryggingin eisini verður munandi dýrari.

Stríð um mvg-rokning

Ímeðan stríðast so tryggingin, tryggingartakarar, Taks og handverkarar um mvg rokningarnar.

Handverkarar skulu skriva mvg av arbeiðsløn, men sum støðan er nú, hava teir ongastaðni at senda rokningina. Senda teir tryggingini rokningina, fáa teir hana aftur í høvdið við boðum um at taka mvg fyri arbeiðsløn burtúr, tí tað betalir tryggingin ikki.

Í summum færum góðtaka tryggingartakarar at betala mvg rokningina og so sláast teir við Taks um at fáa upphæddina endurgoldnað.

Men í flestu færum verða tryggingartakararnir so mikið firtinir, at teir nokta at betala mvg, tí teir siga, at teir hava húsini tryggjað og hendir skaði, skal hann gerast aftur, uttan nakað roks.

Eftir stendur so hand-

verkarin við rokningini, sum hann ikki veir, hvar hann skal senda.

Nokta at umvæla skaðar

Í Vinnuhúsinum siga tey, at tey hava ikki hoyrt so nógva um hendan trupulleikan enn, men okkurt mál hava tey fingið á borðið.

Men tey duga at síggja fyri sær, at vandin við støðuni er, at handverkarar bara fara at nokta at umvæla tryggingarskaðar.

- Hetta er eitt stríð ímillum tryggingarnar og Taks og her hava báðir partar grivið seg niður í hvør sína skotgrøv, uttan at siga nakað fyri nøkrum. Avleiðingin er so, at tryggingartakarar og handverkarar koma í klemmu, siga Handverkarar, vit hava tosað við.

Og tað eru tað fleiri handverkarar, sum ikki tíma longur og tí noktar teir bara at umvæla tryggingarskaðar.

- Hetta er tað einasta, figgjarmálaráðið, Taks og tryggingarfeløgini fáa burtúr hesi fløkjunir og tað kann verða ein álvarligur smeytur fyri tey fólk, sum skuldu hava ein skaða gjørdan, sigur ein handverkari, vit hava tosað við.

Politisk avgerð fær sethús at minka nógva í virði

Allir sethúsaegjarar hava nú fingið eina kvotu frá Løgtinginum og avleiðingin er, at í framtíðini fer virðið á sethúsunum at minka

MVG LÓGIN

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Í framtíðini fer virðið á sethúsum at minka.

Tað eru tey bæði tryggingarfeløgini í Føroyum samd um.

Tey eru samd um, at ein samtykt í Løgtinginum síðsta summer, fer at føra við sær, at virðið á sethúsum fer at minka.

Fyrr var tað so, at tá ið talan var um nýgerð ella umvæling av egnum bústaði, skuldi mvg ikki betalast av arbeiðslønini.

Men síðsta summer var lógin broytt, so at arbeiðsløn nú eisini skal gjaldast av arbeiðslønini.

Hinvegin kunnu fólk søkja Taks um at fáa endurgjaldið endurgoldið.

Men Taks tulkar lógina soleiðis, at hetta er ikki galdandi fyri tryggingarskaðar.

Sethúsaegjarar fáa kvotu

Harafurtur varð eisini ein onnur, avgerðandi broyting gjørd og tað er, at lands-

kassin hevur sett hámark á, hvussu nógva mvg kann endurgjaldast til hvørt hús.

Tilsamans verður ikki latið meiri enn 150.000 krónur tilsamans í endurgjaldi til mvg av arbeiðslønnum sambandi við nýgerð og umvæling av egnum bústaði.

Hetta svarar til eina samlaða lónarútreiðslu upp á 600.000 krónur.

Men hetta er eitt endurgjald, sum ikki fylgir eigaranum, men matrikkelnummarinum og tað er her, at hundurin liggur grivin.

Hetta merkir, at so hvørt, tá ið eini hús verða smíðað, ella so hvørt, tey verða umvæld, telur tað burturav kvotuni.

Tað merkir, at tá ið Taks tilsamans hevur endurrindað 150.000 í mvg til eitt matrikkelnummar, verður lokið smekka á kassan og so verður onki meiri latið í mvg.

Tá ið kvotan er uppi, ber sostatt heldur ikki til í framtíðini at søkja um at fáa mvg endurgoldið til arbeiðsløn í sambandi við nýgerð og umvæling av egnum bústaði.

Í longdini ger hetta sjálvandi møguleikarnar at røkja og umvæla bústaðin nógva minni

Og hetta fer uttan iva, at trýsta prísirnar á sethúsum niðureftir, tí tess minni í er eftir av mvg kvotuni, tess minni møguleikar hevur ein

komandi eigari at gera ábøtur.

Ikki rætt

Hetta rakar eisini tryggingarnar, og tað halda tryggingarfeløgini lítið um.

Skal ein tryggingartakari brúka burturav síni mvg kvotu til ein tryggingarskaða, er tað óheppið, tí roknast má við, at hetta fer at ávirka framtíðar söluvirðið á húsini, siga tey bæði tryggingarfeløgini.

- Tryggingarskaðar eru ikki umvælingar, sum húsaeigjarar sjálvbodnir fara undir og tí er tað heldur ikki rætt, at tað skal takast burtur av mvg kvotuni.

Tey bæði feløgini siga, at hetta er ein avleiðing av, at lógin verður broytt, uttan at viðkomandi partar verða hoyrdir og fáa lýst avleiðingarnar.

Tryggingarfeløgini hava heitt á figgjarmálaráðið um at broyta lógina, so at tryggingarskaðar framvegis verða mvg fríir, men tey hava onki hoyrt aftur.

Í Sosialinum í gjár greiddu vit frá, at verða tryggingarskaðar ikki mvg fríir, verður tað nógva dýrari hjá tryggingunum at umvæla skaðar og tí er stóru vandi fyri, at tryggingargjöldini fara at hækka munandi.